Anul XIII. Arad, Duminecă, 22 Martie (4 Aprilie) 1909 Nr. 65

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 «
Pe o lună . 2 «
Nrul de Duminecă
Pe un an . 4 Cor.
Pentru România şi Americа . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru România şi străinătate pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA: Miksa utcza 2—3.
INSERŢIUNILE se primesc la administraţie.
Manuscripte nu se înapoiază.
Telefon pentru oraş şi comitat 502.

A vorbit şi — mutulică!

(§) In şedinţa de Joi a Camerei magnaţilor dupăce a vorbit P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp al Aradului, aşa cum au cerut interesele înalte ale bisericei noastre, — a luat cuvântul şi contele Károlyi Gyula, fişpanul comitatului.

»Arad és Vidéke« de ieri consacră acestui »eveniment« (?) un articol de fond, lăudând pe nobilul conte, dar în acelaşi timp năpustindu-se asupra românilor în general. In special calomniază şi înjură preoţimea română.

Vom reflecta la ambele chestii.

Care va să zică acestui Alexandru Macedon îi sunt strâmte hotarele moşiei sale dela Kigyós. Nu s'a mulţumit că i s'a dat prilej să-şi deschidă gura în sala comitatului (unde întotdeauna s'a făcut de râs, căci nu ştie să îndruge trei cuvinte dup'olaltă !), ci a ţinut să contribuie la desvoltarea oratoriei maghiare îngăimând vorbe late şi în Camera magnaţilor.

Secătura aceasta mare a vrut să lovească în demnitatea episcopatului român, în care nu are încredere şi pentru ţinerea în frâu a preoţimei noastre, a cerut ca să nu se împartă congrua prin episcopi, ci oficiile de dare s-o împartă. Să se dea ajutor de stat astfel numai preoţilor recomandaţi de fişpani şi să li-se detragă celor împotriva cărora traşi-împinşii de notari, această pleavă patriotică, au de excepţionat...

Atâta a fost modesta dorinţă şi observaţiune a magnatului, care dacă nu moştenea milioane şi moşii, desigur că n'ajungea nici scriitor la casa satului din Curtici, atât este de sărac cu duhul.

Fiindcă l'a descoperit însă Barabás şi ni l'a bombardat cap peste comitat, mutulică acesta, de gângăveniile căruia în sala adunărilor comitatului râd până şi şvabii din Neu-Panat, — crede că el trebuie să se ilustreze acum şi ca »bărbat politic«. De aceea, singur dintre toţi fişpanii, s'a dus la şedinţa Casei magnaţilor, unde a căutat să se distingă debitând infamii pe socoteala poporului peste care a ajuns mare administrator şi calomnii la adresa prelaţilor şi preoţilor români.

Atâta ştie şi el: să ne urască! Atâta a spus. Pentru atâta »Arad és Vidéke« îl face bărbat celebru, că altfel ce ar şti să scrie »senzaţional« şoviniştii cari au preamărit şi pe Tisza, cum preamăresc azi pe Kossuth?! Iar pentru subvenţia ce primesc, trebuie să facă şi ei ceva.

Cum am putea numi însă inconştienţa acelor români, cari abonează zdranţa asta de jurnal?

Dacă numitul ziar s'ar fi mărginit numai să laude pe mutul din fruntea comitatului, comparându-i »oratoria« fie şi cu Cicero, ori propunând ca patrioţii din Golgotha maghiară să-i facă retragere cu torţe în ajunul Paştilor, mai treacă. N'am avea multe de zis.

Dar »Arad és Vidéke« are obrăznicia şi îndrăzneala să scrie următoarele la adresa bravei noastre preoţime:

»Ei — preoţii români — urăsc Ungurimea cu tăria vulcanică a patimei şi în această pornire duşmănoasă îşi cresc şi poporul, adunătura asta de selbatici şi barbari, care la îndemnul preoţimei e gata să omoare şi să jefuiască. Prin ce pot fi ţinuţi în frâu aceşti conducători fanatici, cari mijloace sunt mai potrivite pentru dripirea şi nimicirea hidrei naţionale din parohiile româneşti?... Energiile de contopire ale opiniei publice maghiare nu pot pătrunde prin zidul încăpăţânărei brutale a preoţimei române; oamenii aceştia nu se lasă influenţaţi nici de argumente morale nici de cele ale minţii. De ei nu ne putem apropia decât pe o singură cale: la inima şi capul lor numai prin buzunar se poate ajunge... Aproape am putea susţine, că *întreaga problemă naţională este chestie de bani, câteva milioane în bugetul fiecărui an şi toate durerile naţionale se potolesc frumuşel*«...

Inţelege venerabila preoţime română însinuarea aceasta revoltător de perfidă? Şi înţelegând-o, nu se va simţi dator fiecare preot român ca şi din punct de vedere naţional şi din consideraţie pentru cinstea reverendei ce poartă, să protesteze cu energie şi la momentul dat să dea expresie simţului de om, preot şi român aşa fel, ca beciznicilor slugi ai îngâmfaţilor oligarhi să le treacă pofta şi curagiul a înfăţişa poporul român ca pe o turmă barbară, iar pe *părinţii* poporului drept nişte decăzuţi, pe

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FOIŢA ZIARULUI «TRIBUNA».

Cetăţenii muşuroaielor.

I.

O căldură cutropitoare ardea întreg câmpul năpădit de flori... Multe flori, nemai putând rezista privirilor ucigător de focoase îndreptate din înaltul senin, pleacă capul împreunându-şi frunzele în semn de milă şi iertare... Neastâmpăraţii căluşei şi greieri s'au retras la răcoarea sălaşurilor lor. Doar câte un flutur îşi poartă greoi trupul străbătând hora ce-o încheie căldura deasupra câmpului. Şi atunci când întreg câmpul şi toată suflarea din el odihneşte, dacă ne vom pleca în iarbă, vom putea vedea încă o viaţă; pe drumuri bătute şi bine cunoscute se iau la întrecere domnişoarele cele mai bine strânse în corset: furnicile...

Dacă voim să le oprim în drum, şi să le întrebăm unde aleargă, ca ori-care fată bine crescută când întâlneşte în cale băieţi obrasnici, ocolesc ce le punem în cale, şi dacă le urmărim foarte adesea se întorc să-ţi spuie de noroc: «D-le, nu-ţi permit!» şi trec mai departe pe drumuri tot mai largi şi mai bătute, până când ajung la poarta împărăţiei lor.

Poarta împărăţiei, la statele mai tânăre şi sărace e o simplă gaură în pământ păzită de gardişti mai straşnici decât helveţienii papei dela Roma, la statele vechi şi bogate găsim castele ridicate deasupra pământului la înălţimi ameţitoare, până la 300 de staturi de... furnică. In aceste castele bine aerisite şi încălzite îşi aşează ele toată averea lor: »sacii de făină« în care statul are nădejdea viitorului.

Dacă nu voieşti ca cronicele seismografice din împărăţia lor se înregistreze un cutremur de pământ, nu te atinge de fortăreaţa lor! De cele mai multe ori însă neastâmpărul nostru ne îndeamnă se resturnăm cetatea lor — un muşuroiu — şi atunci o Messină mică: pe stradele largi şi goale de mai înainte răsare de-subt dărâmături un furnicar întreg. La semnul de alarmă începe mobilizarea reserviştilor, fiind aceştia în împărăţia lor cei mai sprinteni, apoi vin greoii şi bineformaţii militari de profesie şi printre ei oficerii statului major cu aripi pe spate. (Semnele distinctive le poartă în spate, căci şi aceştia ca toţi oficeri statului major întorc spatele frontului.) Când le vedem furnicând peste ruinele falnicei cetăţi de mai înainte, căutând duşmanul în contra căruia au fost alarmate, ne vine a crede că acestea trei tipuri şi clase sunt împărţite în felul acesta numai pentru războiu.

Pentru noi oamenii datorinţa unui stat e să apere cinstea statului, să poarte războaie. Cele mai multe specii de furnici însă se cugetă altfel, voiesc să-şi apere sărăcia şi nevoile şi neamul şi numai prea puţine specii sunt războinice. Cele mai multe dintre ele iubesc mai mult pacea decât membrii congresului dela Copenhaga şi atunci de ce le-ar trebui organizaţia militară. Ca la toţi cetăţenii pacinici, diferinţele dintre cele trei tipuri sunt a se atribui muncei pe care ar trebui să o presteze fiecare, întocmai ca şi la noi, pe acei cari lucrează cu mânile îi vei cunoaşte după bătăturile palmelor.

Vom vedea între ele, de cele cu aripi sau cum le-am numit mai nainte, oficerii statului major, aceste sunt cari au organele reproductive bine desvoltate şi se îngrijesc de înmulţirea neamului şi stăpânirea pământului: cu ajutorul aripilor duc sămânţa statelor viitoare mai departe de casă.

Aripile au foarte mare influinţă la lăţirea furnicilor. Natura în sgârcenia ei a dat aripi numai acelora cari pot avea vr'un avantagiu din acest dar, lucrătoarele furnicilor, acelea cari se îngrijesc de casă, cari în viaţa statului au rolul Martei, nu au aripi şi sunt cu ceva mai mici decât cele cu aripi; ele sunt femei a căror organe reproductive nu sunt desvoltate. Nu au aripi fiindcă nu au la ce le întrebuinţa.

Ce ar şi face o biată furnică dacă ar avea aripi? Nu ar păţi ca cerbul din fabulă când a vrut să treacă prin desişul pădurii cu coarne mari de lux? Prea curând ar pierde aceste [illegible] doabe cari numai le-ar împedeca în mişcar[illegible] ber[illegible]. — Printre firicelele de iarbă, pe lângă [illegible] ror rădăcină bat cărările cu paşii lor m[illegible]gheor-pot strecura uşor numai dacă pe co[illegible] au nimic ce ar putea să se prindă de iarbă, de aceea corpul lor e de[illegible] şi svelt. Cu lucrătoarele seamănă [illegible] furnici, cari încă nu au aripi, dar [illegible] mai puternice, mai robuste, mai [illegible], care ajunge (fălcile) sunt foarte bine desvo[illegible] Se poate câ-toate furnicile servesc ca armă [illegible] ca la aceste, căci aceste nici [illegible] cât să luptă când vine vre-u[illegible] statul; le-am putea numi [illegible] pot deosebi foarte uşor de [illegible] mai înainte prin capul lor [illegible]

[illegible]rad, Boros-[illegible] parfumuri din [illegible]irály-utca Nr. 12. [illegible] cu marca de scutire [illegible] de imitaţiuni!

cari guvernul să-i molcomească cu fărâmiturile bugetului?!

Să ne lăsăm oare să ne batjocorească până şi mutul conte Károlyi şi nişte ziarişti decrepiţi ca subvenţionaţii dela »Arad és Vidéke«?

Războiul vamal. Expirând convenţia comercială austro-sârbă încheiată la Viena în 1908, între Austro-Ungaria şi Serbia — după cum am anunţat — a izbucnit războiul vamal. Monitorul oficial de azi publică în chestiune două circulări: una a ministrului preşedinte, alta a ministrului de agricultură. Ministrul preşedinte dispune ca faţă de mărfurile de provenienţă sârbă să se aplice tariful autonom înarticulat în legea LIII 1907, iar ministrul de agricultură opreşte importul de animale din Serbia. Se speră că în curând se vor începe negocieri pentru încetarea războiului vamal.

*

Aplicarea legii despre gratuitatea învăţământului. Ministrul cultelor şi instrucţiei publice a dat o circulară prin care fixează ziua de 1 Sept. ca termen pentru aplicarea legii despre gratuitatea învăţământului.

*

Noul guvernator al băncii austro-ungare. Guvernul austriac şi cel ungar au convenit să propuie coroanei numirea lui Dr. Alexandru Popovici secretar de stat la ministerul ungar de finanţe în postul de guvernator al băncii austro-ungare. Predecesorul său a fost d. Bilinski actualul ministru de finanţe în cabinetul austriac.

*

D. Kossuth şi Mikiós. Am arătat pe scurt precedentele cazului fostului prefect Miklós. D. Kossuth îl făcuse de minciună dar într'o declaraţie publică ieri d. Miklós îi aminteşte amănunte asupra afacerei pe care d. Kossuth are aierul a o tăgădui. El povesteşte cum propunând dlui Kossuth o întâlnire cu d. Goluchowski, d. Kossuth ar fi zis: »Negreşit voi intra în tratative. Odată încălecasem,dar Apponyi m'a coborât din şea. Acum voi încăleca din nou şi nimeni nu mă va putea da jos (era vorba de a ajunge la putere«. D. Miklós invocă mărturia dlui Goluchowski spre a dovedi adevărul declaraţiilor sale şi spune că desminţirea dlui Kossuth »e cel puţin« greşită. D. Kossuth în schimb declară că nu-i va mai răspunde. Un mod prea comod de a aranja o afacere.

*

O broşură antiungurească. »Pereat Austria!» este titlul unei broşuri apărute în Lipsca. Autorul C. v. Eynatten spune că în 12 Mai în faţa parlamentului din Budapesta se va face o revoluţie cu concursul membrilor corpurilor legiuitoare ungureşti. Revoluţia va ridica în tron pe un nou clironom cu înlăturarea archiducelui Francisc Ferdinand. Se va proclama uniunea personală iar împăratul Francisc Iosif, care se află în Budapesta, se retrage la Viena. Presa ungurească protestează cu indignare împotriva acuzaţiunii de antidinasticism unguresc care-i scopul broşurii şi caută să o ia în zeflemea. Dacă chiar cuprinsul broşurei e neadevărat, e totuşi caracteristic, căci e cert că nu se aruncă astfel de acuzaţii decât celor cari prin atitudinea lor îndoielnică le-au provocat.

Din România.

Starea Elenei Doamna. Din Piatra Neamţ s'a telegrafiat ieri după amiază că starea Doamnei Elena Cuza, continuă a fi tot gravă. Din analizele făcute la farmacia Viorel, d-rul Flor a constatat că hrana nu se asimilează, ceeace măreşte slăbiciunea bolnavei. Speranţe de îndreptare aproape nu mai sunt.

*

Sesiunea parlamentară. Din cauza prelungirei discuţiei asupra unor legi, guvernul pare hotărît să prelungească sesiunea parlamentară până Joi seara 26 curent.

In orice caz, la sfârşitul lunei Aprilie, parlamentul va fi convocat în sesiune extraordinară, spre a ratifica tratatul de comerţ cu Austro-Ungaria şi a vota legea colegiului unic la judeţe şi reforma sanitară.

*

Muncitorii bulgari. Numărul bulgarilor introduşi în România pentru cultura zarzavaturilor este mai mare ca oricând. La ministerul de interne se întocmeşte un tablou de numărul exact al acestor muncitori. Este sigur, că până acum, el trece peste 10.000.

*

Serata literară şi artistică a Societăţii »Cultura şi ajutorul femeii« este fixată pentru Sâmbătă 21 c. la orele 9 seara în sala Liedertafel:

Dl Ion Duca va ţine o conferinţă asupra lui Roosevelt, d-ra Musceleanu va cânta din Lohengrin, visul Elsei, din M-me Butterfly şi mai multe arii române şi franceze, d-ra Gârbea va spune monoloage de Smara şi de P. Liciu. D-şoarele V. Veron şi Marta Leonte cu d. C. Davila vor juca comedia de Albin Valabryque: Madame a ses Brevets. A. S. R. Principesa Maria va onora cu prezenţa sa această serată de subt Inaltul său patronaj.

*

Alegerea nouilor episcopi. Mâine Duminecă, se va face alegerea nouilor episcopi pentru complectarea scaunelor dela eparhiile Râmnicul-Noul Severin şi Dunărea de jos, rămase vacante prin alegerea titularilor la scaunele de mitropoliţi ai Ungro-Vlahiei şi Moldovei şi Sucevei.

Marele colegiu, compus din 14 membri ai sinodului, precum şi din dnii senatori şi deputaţi — se va întruni la orele 9 dimineaţa.

După oficiarea unui serviciu divin la Mitropolie care înseamnă că se cheamă sfântul duh asupra alegătorilor, se va începe alegerea.

Va prezida I. P. S Sa Mitropolitul Primat azistat de un arhiereu şi de câte doi secretari dela cameră şi senat.

Arhiereul secretar va face apelul membrilor sinodului, iar secretarii corpurilor legiuitoare vor face apelul dlor senatori şi deputaţi.

După aceea se va proceda la alegerea noului episcop al Râmnicului-Noul Severin. Alesul va mulţămi marelui colegiu pentru alegere.

Se va face apoi alegerea noului episcop al Dunărei de jos, care de asemenea va mulţămi pentru alegere.

Cum de Duminecă până la Paşti vor fi suspendate toate solemnităţile, e probabil că investirea nouilor episcopi se va face în ziua de Duminecă Tomei.

*

Festivalul Beethoven al »Cvartetului Carmen-Sylva«. Cvartetul »Carmen-Sylva« a consacrat al treilea concert de muzică de cameră, dat aseară la Liedertafel în memoria marelui Beethoven.

Intreg programul a fost deci cuprins de muzica aceasta adâncă, plină de tristeţă, de păreri de rău nespuse.

In primul rând »cvartetul în fa major« caracteristic prin felul cum ideile apar luminoase în partea întâi, pentru ca să dea culoarea pasională părţei următoare, încărcată de un fond dureros.

In acestea părţi, în deosebi, am simţit grija mare depusă de cei patru artişti, Dnii D. A. Dinicu, G. A. Dinicu, Malcher şi Skohoutil — prin interpretarea adâncă ce le-a dat.

O impresie puternică a făcut şi caldă interpretare a sonatei pentru pian şi violoncel în la major. Atât d. D. A. Dinicu cât şi d na Stauh (pian) au strălucit printr'o nuanţare curată şi pe alocurea adânc stăpâniţi de divinile pagini şi se înţelege, toată sala a isbucnit în aplauze.

Dar triumful concertului de aseară a fost fără îndoială măiestrita cetire a cuartetului Nr. 15.

Cât a fost de bine lucrată această fumuseţă a muzicei de cameră se poate înţelege uşor când aproape toată culoarea mistică, în acorduri de orgă, a adagiului, a fost atât de fin redată că uneori simţeai trebuinţa să observi, să bagi de seamă, că totuşi minunea era înfăptuită de cele patru elemente.

Şi întreg cvartetul acesta afară de câteva mici ieşiri din armonie, a căpătat astfel una din cele mai frumoase interpretări.

---

prin lipsa ochilor. Ne putem închipui cum pot fi aceşti soldaţi, cari nu văd duşmanul; Sunt cei mai curagioşi soldaţi ai lumei. — Ştiu că trebue să-şi facă fălcile roată şi să prindă şi se taie în ele tot ce îi stă în cale. — In răsboaie înapoia lor stau lucrătoarele, cari îi mână şi îndreaptă în contra duşmanului. — In timp de pace la unele specii fac pe portari şi nu lasă pe nime în stat dacă nu e în stare să se legitimeze. — Fiecare furnică trebuie se cunoască parola dacă vrea să treacă pragul porţii, trebuie sau să-i netezească mustăţile sau să-i atingă maxila stângă sau altceva, cum e dat semnul, altcum nu i-se descuie această poartă vie.

Trecând peste pragul porţii înaintea noastră ni-se deschid lungi şi strâmte coridoară, cari rămuresc când în dreapta când în stânga şi duc în diferite camere de lucru şi magazine în cari e adunată toată munca lor de peste vară.

inca de peste an! Ce lucrează o furnică? credem că ele numai de plăcere fac lunpii, imblări până în vârfurile pomilor şi nu rifelo, privinţa mirosurilor scotocesc florile. Lupta roşeala, şie mână şi pe ele ca şi pe noi, nu tive, la cale numai ca să le laude lumea cât insomniei ce şi lucrătoare. Mai curând întâlmijloc prob eni de aceia cari numai din vanirane, 1 cor. corp — şi rănele lucrări. Biata furnică lucrănimeni. Cât e ea de capul ei, cu copil nu o învredniceşte ii e numai de o vară şi totuşi oate rozoarele ca să adune mame; din floarea aceasta om vecin aduce părţi tinere guri şi le aduce pe toate

Grijiţi punzătoare.

Adresaţi-vă

acasă, le depune şi aduce din nou şi aşa-i trec zilele până cade de ostenită şi nici nu-i pare rău că a lucrat, căci ce ar fi putut ea face altceva în viaţă.

Mierea e o mâncare de zile mari, trebuie deci să o depună în butelii, iar ele se îndestulesc şi numai cu bureţi, cari sunt bucatele lor de toate zilele. Rar şi numai de lipsă mare se nutresc şi cu frunze fiind aceste cam prea tari pentru stomacul lor.

Părţile de frunze şi de muguri pe cari le duc necontenit în sălaşurile lor servesc numai ca nutremânt bureţilor, cari ca nişte firicele de aţă înpânzesc întreagă sala de miceliocultură. Sunt multe specii de furnici cari duc mugurii şi frunzele pentru vacile lor de muls: păduchi de frunze şi flori (Aphis) din al căror corp sug un suc dulce. Dacă intrăm în magazinele, unde-şi ţin mierea, nu ne vom putea îndeajuns mira de buţile cari o păstrează, au cap şi picioare de furnică dar un pântece, cari seamănă mai mult cu o bute decât cu un trup svelt de d-şoară. Stau ca împietrite una lângă alta. Odată şi acestea alergau pe afară, dar interesele comunităţii au pretins ca să-şi schimbe meseria. Acum fiecare furnică, care se abate în camera aceasta poate ca să îi dea miere şi ea primeşte până când îi rabdă pielea şi ce primeşte acum, va da când va trebui înapoi şi nu se mai gândeşte, că în zelul ei şi-a nimicit tot ce a avut: sănătatea.

Dar ce e şi viaţa pentru acei, cari nu au nimic şi trăiesc numai pentru ca să moară?...

V. S.

Către întreg publicul românesc.

Invitare.

»Reuniunea femeilor române din Arad şi prov.«

Are onoare a vă ruga să binevoiţi a lua parte la *Serata etnografică* — compoziţia dlui dr. Tiberiu Brediceanu, — care se va aranjea la Dumineca Tomii în 5|18 Aprilie 8 ore seara, în hotelul »Crucea Albă«

în favorul unui capital pentru a ridica un edificiu nou, internatului de fete din Arad. Preţul de întrare 8, 6, 5, 4, 2 cor. de per soană.

Oferte benevole se primesc cu mulţumită.

Letiţia Oncu, v-prez. **Iustina Şerban,** casieră.

Sever Bocu, secretar.

Pentru evitarea cheltuielilor, învitări speciale nu se fac.

PROGRAMUL:

V. Alexandri: **Miorița,** *declamaţie.*

1. **Preludii**, *cântat de orhestra muzicei militare.*
2. **Hora**, *dansată de 6 perechi în costum din România.*
3. **Doine**, *din Ardeal cântate cu voce acompaniate de orh. muzicei militare.*
4. **Lugojana**, *dansată de 3 perechi în costum din jurul Lugojului.*
5. **Ardeleana-Haţegana**, *dansată de 4 perechi în costume din Abrud-Haţeg.*
6. **Pe picior**, *dansată de 2 perechi în costume din Oraviţa.*
7. **Învârtita**, *dansată de 2 perechi în costum de Seliște.*
8. **Cântece din Bănat**, *cu voce acompaniată de orh. muzicei militare.*
9. **Bătuta, Căluşerul şi Brâul**, *dansate de 7 domni în costume din România.*

După representaţie urmează dans.

Situaţia politică.

Guvernul unguresc a căzut din nou în disgraţia partidelor coaliate. Şi de astădată germenul neînţelegerii e banca autonomă.

In lunga căutare a unei formule mincinoase, care să împace multele nemulţumiri, guvernul a trebuit să se convingă de zădărnicia stăruinţelor sale. Căci dacă, la dorinţa kossuthiştilor, ar fi îndrăznit să se alăture la banca autonomă, ar fi întâmpinat o puternică rezistenţă din partea Vienei, cât şi din partea celorlalte partide coaliate. Iar dacă ar îndrăzni să stăruie cu insistenţă pentru menţinerea statului quo în chestia băncii, i-s'ar opune piedici grele din partea kossuthiştilor, cari azi formează majoritatea camerei. Oricum din dilema aceasta guvernul nu poate ieşi, decât cu preţul demisiunii. Şi se crede, că demisiunea va trebui să urmeze în timpul cel mai scurt.

După sărbători, prin 20 Aprilie, Majestatea Sa se va muta la Budapesta, unde va rămânea până după aplanarea crizei. Cu ocazia aceasta vor avea loc mai multe audienţe, şi *nu-i eschisă o surprindere.* In cercurile politice au şi început combinaţiunile în jurul unor bărbaţi nu tocmai simpatici kossuthiştilor. Şi-i sigur, că încep să aibă trecere tot mai mare politicianii neamestecaţi în afacerile coaliţiei, ajunge să amintim pe contele Tisza, Khuen-Hedervány şi fostul ministru de finaţe, Lukács.

Consiliu de miniştri.

Aseară s'a ţinut un consiliu de miniştri. Aici s'a vorbit în deosebi despre încheierea pertractărilor cu Viena, şi despre — fuziune. Membrii cabinetului sunt unanim de părerea că *numai printr-o nouă grupare a partidelor să mai poate salva situaţia.* «In împrejurările actuale să cere neapărat un partid unitar, chiar dacă ar fi ca acesta să se ridice pe ruinele partidului kossuthist...«

Misiunea lui Lukács.

Un ziar din Budapesta are informaţia, că în zilele trecute doi oameni politici cunoscuţi de pe vremea vechiului regim liberal, au fost primiţi în audienţă la Majestatea Sa. E vorba de fostul ministru de finanţe Lukács şi de contele Khuen-Héderváry. Lukács a fost primit de Majestatea Sa ieri, în castelul dela Schönbrunn. Audienţa aceasta face mare senzaţie atât în Viena cât şi în Budapesta. Se crede, că Lukács e omul viitorului. Prietenii lui susţin, că *Lukács are o însemnată misiune politică, dar că el va fi actual numai în Septemvrie.* Până atunci tot coaliţia va rămânea la putere.

Wekerle la Impăratul.

In momentul din urmă primim ştirea, că prim-ministrul Wekerle va pleca Miercuri la Viena, unde va fi primit în audienţă de Majestatea Sa. Cu prilejul acesta, Wekerle va înainta Majestăţii Sale un raport amănunţit asupra situaţiei, şi va arăta că *o rezolvire în chestia băncii, aşa cum o cere guvernul austriac, e peste putinţă.* Wekerle va fi însoţit în călătoria sa la Viena de Apponyi Andrássy şi Kossuth. Tot cu acest prilej guvernul austriac va declara, că nu este în măsură de a primi planul băncii de cartel. *Se afirmă că numaidecât după această declaraţie, guvernul unguresc îşi va da demisia.* Criza va izbucni aşadară încă înainte de a se deschide camera...

Din Străinătate.

Intâlnire între Wilhelm şi Fallières. Ziarele află din Paris că în cercurile politice se vorbeşte de o apropiată întâlnire a preşedintelui Fallières cu împăratul Wilhelm la Montecarlo. Se crede că şi regele Victor Emanuel va fi la acea dată oaspele principelui de Monaco.

*

Vizita regelui Bulgariei la Constantinopol. »Vossische Zeitung« află din Sofia că şeful cabinetului privat al regelui Ferdinand d. Dobrovici, a plecat ieri la Constantinopol însoţit de Rifaat şi Liapcev. Se vorbeşte în Sofia că Dobrovici are însărcinarea de a pregăti vizita regelui Ferdinand la sultan, după definitiva înţelegere cu Turcia.

*

Lordul Kitschener la manevrele de toamnă din Japonia. Lordul Kitschener, fost comandant al armatei în Indii, va pleca în luna August în Japonia, spre a azista la manevrele de toamnă. Conform tratatului anglo-japonez, Japonia e obligată să ia parte la apărarea indiilor engleze.

*

Reînceperea activităţii bandelor în Macedonia »Frankfurter Zeitung« află din Salonic că în vilaietul Cosovo se fac mari pregătiri pentru reînceperea activităţei bandelor bulgare. Bandele greceşti de asemenea se pregătesc pentru o nouă campanie.

*

Evreii ruşi refugiaţi în Londra. După cum se ştie, în 1882, s'a format în Londra un comitet evreo-rus, în urma unui mare meeting de protestare în contra masacrelor din Rusia.

Principala grijă a comitetului era să ajute pe evreii persecutaţi din Rusia, cari s'au refugiat în Anglia. Comitetul trebuia să fie mai târziu dizolvat, dar masacrele în Rusia au continuat. Evreii din Rusia au fugit mereu din acea ţara şi astfel, comitetul a rămas permanent, având ca preşedinte pe lordul Swaythling. Din raportul publicat pe anul trecut, rezultă că situaţiunea evreilor din Rusia nu s'a îmbunătăţit câtu-şi de puţin. Comitetul a dat ajutor la 1020 de persoane. E drept însă, că în 1907, numărul persoanelor ce au trebuit să fie ajutate, a fost de 1986. Comitetul a mai trebuit să ajute pe evreii refugiaţi în Londra să înveţe englezeşte şi să îngrijească de orfanii celor masacraţi în Rusia.

*

Bulgaria are intenţiuni războinice contra Turciei. Agentul diplomatic al Turciei din Sofia, a trimis guvernului său următorul raport:

Ministerul actual al Bulgariei, ca şi cele ce l'au precedat, are intenţiuni războinice faţă de Turcia, însă nu se poate hazarda într'o asemenea aventură, fiind preocupat de chestiunea recunoaşterei independenţe Bulgariei. Atât regele cât şi ministrul de război cultivă în armată spiritul războinic şi când armata va fi perfect pregătită pentru război, Bulgaria va pune pe tapet chestiunea Macedoniei.

Opinia publică consideră războiul ca inevitabil, crezând că numai astfel să vor putea realiza aspiraţiunile Bulgariei asupra Macedoniei.

Dela data proclamărei independenţei şi regatului, comitetul macedonean şi-a redus activitatea şi cea mai mare parte a emisarilor guvernului s'au înapoiat la Sofia. Noul plan de acţiune se va pune în aplicare după ce marile puteri vor fi recunoscut independenţa şi regalitatea Bulgariei.

Situaţia în Serbia.

Steaua dinastiei Caragheorghevici pare că se va întuneca în curând, pentru totdeauna. Regele Petru, pentru care tronul a fost mereu un scaun de suferinţe, remuşcări şi griji chinuitoare, azi e sdrobit sufleteşte şi poate în adâncul inimei lui regretă libertatea ce-o avuse în străinătate, înainte de suirea sa pe tron. Veştile ce ne vin de peste Dunăre spun, că întărâtarea spiritelor creşte şi pătrunde în toate straturile poporaţiei.

Cu osăbire e mare fierberea în sânul armatei. Sunt semne că o conspiraţiune întinsă s'a pus la cale. Ziarele, deşi nu amintesc cu numele pe regele Petru, îl atacă în mod neobişnuit de violent pentru tradarea cauzei sârbeşti. Intre astfel de împrejurări în tot momentul pot să sosească veşti de surpriză din ţara asta atât de vânzolită de durerea renunţării nevoite.

Armata în contra regelui Petru.

In Niş, Kragujevatz şi Kruşewo corpul ofiţeresc a făcut o conjuraţie în contra regelui. Din ordinul guvernului au fost arestaţi în Niş 11 şi în Kragujevatz 8 ofiţeri. La Kruşewo nu s'a arestat nici un ofiţer până azi, pentrucă ei au negat faptul că s'ar fi sculat în contra dinastiei Karagheorghevici.

Dacă voleşti a fi frumoasă foloseşte

Crema de lapte benzoe

originală a lui **KÁRPÁTI,** pentrucă este unicul **cosmetic pentru mâni şi pentru faţă.** Indepărtează de minune pistruiele şi toate necurăţeniile pielei, **1 borcan 1 cor.,** care ajunge pentru 2 luni. Expediarea la comande de 6 borcane francată. Se poate căpăta dela preparatorul **Kárpáti János farmacist în Arad, Boros-Béni-tér Nr. 15;** precum şi dela drogueriile şi prăvăliile de parfumuri din Arad. Magazin principal în Budapesta: farmacia Török József Király-utca Nr. 12. Afară de **crema lapte benzoe originală a lui Kárpáti** provăzută cu marca de sentire ce se vede aci alta să nu folosiţi nici să primiţi. **Să vă păziţi de imitaţiuni!**

Tot asemenea şi în Kraljewo, unde nu se agrează prinţul Alexandru.

Războiul vamal.

Se anunţă din Belgrad: Ieri noapte a întrat în vigoare tariful autonom între Austria şi Serbia. Ministrul de finanţe a trimis o circulară la vămi, înştiinţând pe funcţionari să aplice mărfurilor de provenienţă austriacă tariful autonom. Ştirea aceasta a produs mare consternare în cercurile financiare.

Guvernul a luat dispoziţia ca să fie supuse la un tarif vamal de 200 la sută mărfurile austriace, şi eventual chiar până la costul lor.

Agitaţia albanezilor.

Se anunţă din Cettinge: Atitudinea albanezilor inspiră temere de excese. Ştirea relativ la modificarea articolului 29 al tratatului din Berlin a produs iritaţiune în populaţia albaneză din Muntenegru, căreia nu-i convine ca porturile Antivari şi Dulcino, cari odinioară au fost oraşe albaneze, să fie supuse suveranităţei principelui Nikita.

Se aşteaptă o opoziţie din partea albanezilor împotriva modificărei articolului 29.

Apropiere sârbo-română.

Corespondentul din Belgrad al ziarului »Minerva« telegrafiază următoarele: In convorbirile ce am avut cu mai mulţi fruntaşi politici în privinţa relaţiunilor sârbo-române dânşii au declarat că prietenia politică şi apropierea economică ar fi în interesul ambelor ţări. Chestiunea delegatului sârb în comisiunea dunăreană nu este de aşa natură ca să poată turbura relaţiunile reciproce.

In ce priveşte linia ferată Adriatica, politicianii sârbi sunt convinşi că dacă această linie se va construi, ambele ţări vor lua un mare avânt economic şi vor putea întreţine relaţiuni mai strânse între ele. Serbia şi România trebuie să caute a se cunoaşte şi a se iubi, căci ele au multe idealuri comune şi sunt ameninţate de aceleaşi pericole.

Fruntaşii politici au afirmat că Serbia este dispusă să facă României concesiuni, accentuând posibilitatea sporirei importului din România a fabricatelor similare cu ale Austriei.

Intrarea în vigoare a tarifului autonom faţă de Austro-Ungaria.

Se anunţă din Viena: Aranjamentul provizor economic între Austria şi Serbia a expirat. Din partea guvernului vienez s'au făcut încercări pentru a se găsi un modus vivendi cu Serbia, dar toate încercările au fost zadarnice, deoarece nu s'a putut obţine aprobarea Scupcinei, ceeace se şi explică prin dispoziţia actuală a spiritelor în Serbia.

In urma acestei stări de lucruri, cu începere dela 1 Aprilie st. n. s'a aplicat tariful autonom în Serbia în contra mărfurilor austriace şi reciproc în Austro-Ungaria pentru mărfurile din Serbia E de remarcat, însă, că Serbia a manifestat dorinţa de a întra cât mai repede în tratative pentru încheierea unui tratat de comerţ cu Austro-Ungaria.

Generalul Zivcovici despre situaţie.

Corespondentul ziarului »*Minerva*« din Bucureşti ieri a avut o convorbire cu generalul Zivcovici, ministrul de războiu, asupra actualei stări de lucruri din Serbia.

Generalul Zivcovici i-a declarat că în prezent, nouă mii de rezervişti au fost demobilizaţi. Ţara întreagă s'a liniştit.

Trebuie să se ştie însă, că Serbia până mai ieri, era cu totul gata de războiu şi că ar fi suferit toate consecinţele lui.

Criza dinastică.

»Vossische Zeitung« află din Belgrad: A sosit momentul disparitiei dinastiei Karagheorghevici, deoarece şefii partidelor politice l'au încunoştinţat pe regele, că marea Scupcină naţională nu va resolva chestiunea succesiunei pe tron într'un senz favorabil.

In urma acestei ştiri, regele Perru s'a întreţinut cu miniştrii plenipotenţiari ai Angliei şi Rusiei, cari au recunoscut că posiţiunea regelui şi a familiei lui a devenit foarte critică. Regele a spus că familia sa a fost calomniată pela curţile europene şi din cauza aceasta ei trebuie să se retragă. Dânsul a mai declarat că el a venit la Belgrad ca cerşitor, şi tot ca cerşitor va părăsi Serbia, a cărei liberare se datoreşte moşului său.

Acum însă îl preocupă numai o grijă, aceea ca să asigure existenţa familie sale. De aceea el cere un sfert de milion apanaj pentru ca să abdice dela tron.

Suma aceasta să i-o voteze marea Scupcină naţională şi să o garanteze Anglia şi Rusia. Ministrul plenipotenţiar englez i-a spus regelui că Anglia nu poate garanta nimic, că ea nu se poate amesteca în afacerile interne ale Serbiei, şi că numai Rusia ar putea interveni într'o afacere ca aceasta.

Afară de 250 de mii de franci mai pretinde regele Petru, ca să i-se cumpere un castel între Cannes şi Nisa.

Se zice că prinţul Waldemar de Danemarca, fiul al treilea al regelui Oscar de Suedia, ar fi desemnat de candidat la tronul Serbiei. Prinţul Waldemar e căsătorit cu fiica marelui Duce Paul de Rusia.

Digitized by Central University Library

Cum prezintă Burdea rezultatul alegerilor.

»Arad és Vidéke« publică un interview pe care Il. Sa Tatăl faraonilor l'a acordat unui gazetar ungur. »Ilustritatea« se laudă că a putut să-şi câştige mai mulţi aderenţi decât jumătate a mandatelor mirene, până când mai nainte de abia dispunea de a şasea parte. In felul acesta provincia episcopeasc a ajuns pe mâna unor oameni cari doresc să susţină »pacea şi ordinea«. — La noua alegere a ajuns la cârmă partidul moderat — aşa 'şi numeşte Il. Sa laia de ţigani. — Alegerea aceasta ne dă garanţia viitoarei alegeri de episcop. A înşirat apoi »abuzurile« partidului naţionalist ca să vadă lumea câte greutăţi a trebuit să învingă faraonii (altcum ar fi avut mai mulţi pe partea lor. N. Red.)

Insemnătate mare îi dă acestei alegeri faptul, că succesul a fost arătat în biserică, unde până acum nu a putut să străbată nici umbră de faraon. După alegerea dela Oraviţa românii se îndepărtează de naţionalişti şi văd că adevărata fericire nu o vor găsi decât în statul unguresc şi prin guvernul unguresc.

Rezultatul alegerii a deslegat şi chestia episcopatului căci acum fără nici o îndoială Dr. Iosif Olariu directorul teologiei din Caransebeş va ajunge în scaunul episcopesc, fiind acesta omul pe care-l căutăm, — încheie »Ilustritatea Sa«.

Alegerea deputaţilor sinodali în Oraviţa-română.

E ştiut, că în toată dieceza Caransebeşului Duminecă la 8 Martie v. s'au ţinut alegerile sinodale.

Sistemul de o nemai pomenită terorizare desfăşurat de horda burdistă, aici la noi, în Oraviţa romînă, şi-a primit răsplata meritată. Poporul revoltat pînă la extrem, a respins cu indignare pe preotul burdist Gheorghe Neda, alegîndu-şi prezident pe valorosul şi aprigul romîn Carol Pavlovici.

Nu înţeleg temeritatea unor păcătoşi, nu mă pricep cum de nu-i mustră conştiinţa pe atari oameni uitaţi de sine, cari îndrăsnesc a viola în mod atît de josnic constituţia sfintei noastre biserici.

Orăviţenii noştri au aflat într'adevăr mijlocul de a pune stavilă mişeliei: au răspuns teroarei tot cu teroare, căci într'adevăr preotul Neda dupăce într'o formă josnică a atacat caracterul poporenilor săi făcîndu-i de ruşine, aceştia era cît pe aci să-i sară în spate.

Din 111 voturi prezente abia 4, zi patru, indivizi au rătăcit votînd cu candidatul burdist: învăţătorul de stat Gheorghe Dragoescu. Nu pot trece numele acestor păcătoşi supt tăcere.

Cel dintîi a fost vechiul prieten al pretorelui Reichel: Ion Cucu, care bagseama de dragul fratelui său de cruce jidanului Löwenfeld, unde regulat se duce, dupăce la alegerea dietală şi-a vîndut neamul, acum şi-a dat şi biserica. Mare şi puternic eşti Doamne, îndeamnă-l să-şi vîndă şi capul, căci, un aşa corp e păcat să poarte aşa cap!!

Al doilea e un ospătar sărman, nu însă la pungă ci la cap: Pavel Neda-Sandu. Despre acesta nu pot zice altceva decît D-zeu să-l ierte, căci sermanul de cînd îl ştiu, nu e nici cu vii nici cu morţii, e razna!

Al treilea e un biet cantonier la calea ferată, Gheorghe Dure-Olaria. Pe acesta nu-l mai ating, îl las pîn'se va desmetici din letargia în care zace amorţit, deşi ar fi vremea desmeticirii, căci împlineşte, dacă nu mă înşel, vîrstă de 40 de ani.

Al patrălea e faimosul vice-notar localnic Valeriu Lăza, care în mod aziatic a sărit asupra cumnatului său: învăţătorul C. Lazăr. Pe acesta în toată privinţa trebuie să-l socotim identic cu Brebetye György, notarul din Ciclova-romînă. O mică deosebire a făptuirei există totuşi între ei...

Culmea ruşinei a produs-o, precum la alegerea dietală aşa şi acum, epitropul Gheorghe Sterian, cîştigînduşi încă un soţ rătăcit în persoana lui Ioan Dure-Olariu. Despre aceştia voi raporta dupăce ne vom curăţi de ei.

Are purtare din cale afară de rea şi preotul mai tînăr Cornel Jurca din Oraviţa romînă. Mari speranţe legasem noi Orăvicenii, deosebit în cele naţionale, de acest individ.

Foarte instructivă ne este acum păcăleala ce ne-a dovedit-o părintele C. Jurca, la alegerea d-sale — dar vom şti şi noi ce vom face în viitor! La noi se potriveşte de minune vorba regretatului Brediceanu că: »făgăduiala e bucuria nărodului« — căci din cîte a promis părintele Jurca nimic n'a îndeplinit, ba cei mai fatal suntem în poziţia de a crede, că cu vremea va neglija şi cea mai sfîntă datorie a d-sale. Din naţionalist ce era înainte de a pune piciorul în scară, — azi e cel mai aprig burdist. Mai alaltăieri d. Jurca însoţit de semeni de a-i dsale a petrecut pînă la gară pe duii Burdea şi Şeghescu. A avut dreptate un moşneag cînd la alegerea de preot a d-sale a zis că: »aşchia nu sare departe dela bucium«, — puternic e deci axiomul proverbului de p'aici că: »lumină din lumină« etc.

Ne-ar fi părut bine dacă-l vedeam şi pe d. Jurca alăturea de tovarăşul său în sinod, — dar nici cinstitul obraz nu şi-a arătat.

Ca cuvînt final mă adresez vouă fraţilor orăviceni ca totdeauna să fiţi treji, nu vă lăsaţi ademeniţi, iar celor cari iau arginţi, drept preţ al vostru, încuieţi-le uşa. Biserica şi sfintele slujbe cercetaţi-le cît mai des, preoţilor însă închideţi-le uşa cînd colindează pela casele voastre din prilejul praznicelor, căci numai aşa îi veţi învăţa ca să se conformeze voinţei susţinătorilor lor, adecă a d-voastre. Amin!

Un econom nevândut.

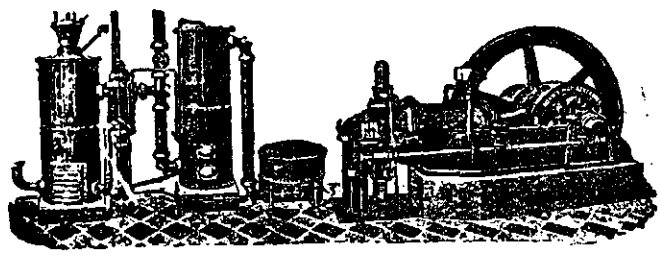

Motoare de gaz aerian, de incălzit cu cărbuni de lemn, cocs şi cărbuni buni, cel mai leftin mijloc, fără fum, miros şi pericol. Comsumarea pe oră de 0·8—2 fileri şi putere de un cal.

Motoare de benzină şi locomobile de benzină cu cele mai favorabile condiţii de plată şi cu garanţiacea mai mare.

Construire de moară după sistemul cel mai bun.

TIVADAR HOFFMANN

Inginer mehanic antreprenor de clădiri de moară, în (Szeged) **Seghedin.**

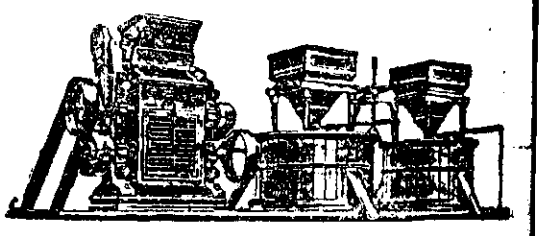

† Alexandru Mocsonyi.

Lângă patul mortuar al lui Alexandru Mocsonyi.

— Dela trimisul nostru special. —

Birchiş, 3 Aprilie 1909.

La marginea pădurei, în josul culmei unui parc romantic, vechiul castel din Birchiş, înalt şi sombru, apare trist învăluit, în ceaţă, cernit pare-că de natura ce-i pune împrejur brâul negru al pădurei neînverzite.

Străbătând parcul, o bibilică trece pe dinaintea zidurilor, o bibilică rătăcită, ca umbra unei dureri singuratice. Coborâm. La întrare, trei servitori în livrele, stau la rând tăcuţi. Suntem anunţaţi şi introduşi. Trecem din coridorul lung cu geamuri, partea dosnică a castelului, printr'un »hall« apoi în salonul de primire. La dreapta imediat odaia de culcare a lui Alexandru Mocsonyi. O încăpere largă dar scundă. Un puternic miros de brad ne izbeşte, de cum s'au deschis uşile. Şi din simplitatea bătătoare la ochi a totului înconjurător, deodată n'am văzut nimic.

Dar, lângă unul din paturi, mai în jos, pe un divan turcesc, dintre învălitori albe răsare un cap, un chip palid ca o frunză veştejită de asupra unui întins alb de iarnă. Slab, blând, senin şi liniştit, doarme somnul de veci în pace neturburată. Pe măsuţa de noapte dintr'un vas, micşunele şi narcise îşi răspândesc subtil parfumul dulce, un suflu primă-văratec de viaţă pe lutul rece al morţei.

La picioarele divanului două făclii de ceară ard nepălpăit. E o tăcere adevărată de mormânt şi sărutarea crucifixului de pe piept pare-că a turburat liniştea aceia în cari doar florile respirau.

O privire jur-împrejurul odăiei te punea în comunicaţie cu felul de a fi al sufletului aceluia ales. Mobilierul odăiei din lemn simplu de brad, vopsit într'o coloare aproape primitivă, două sofale şi câteva fotoliuri, o oglindă mare, un biurou, două mese şi un lavabou. De nu ar fi fost câteva necesarii de argint şi alte mărunţişuri în cari delicateţa unei mâni femeieşti lasă să se ghicească o oarecare grijă afectuoasă, în mijlocul odăiei aceleia simple şi întunecoase, la geamurile cărora bătea un stufiş de liliac în mugur, — te-ai fi crezut într'un interior de casă umilă. Lipsa faturilor, spun lămurit caracterul ales, frumos, într'o bucată al acestui om nobil.

A trăit ca un apostol şi s'a stins ca un suflet nevinovat. Lângă uşe, smerit şi trist şedea un servitor, acela care l-a îngrijit de-aproape în tot timpul boalei sale. Ii fusese cel mai credincios. Mişcat apucă să ne povestească ultimele zile ale stăpânului.

Avea conştiinţa morţei. Suferind de o boală ce nu iartă, în ultimul timp se simţea pierdut. Cu şase zile înainte se rugase să-l schimbe din pat pe divan şi când îl ridică servitorul, el întrebă:

— Cum mă simţi, sunt cald? Eu mă simt de tot rece şi ştiu că am să mor repede. Să ai grije de mine şi nu spune nimănui, să nu se mai mâhnească.

Intre acestea intră înăuntru o doamnă bătrână, o germană, femeie foarte cultă şi de încredere, confidenta nobilului defunct, care o stima foarte mult. Bătrâna doamna Mocsonyi prea îndurată, neputând primi, exprimăm condoleanţele doamnei presente. Profund mâhnită, ne vorbeşte printre lacremi.

— A fost un adevărat om mare şi nobil — spune d-sa — mare prin suflet, nobil prin fapte. Şi-a iubit neamul mai mult ca pe sine însuşi şi suferea enorm ori de câte ori poporul român trecea prin cumpene. A răbdat totuşi când i-se trăgeau la îndoială aceste sentimente, cum poziţia sa îl pune atât de des in contact cu magnaţii unguri.

Dar dacă legăturile familiei şi căsătoria sa — care a fost o unire armonioasă cum rar se poate vedea, — îl aducea în situaţii de acelea, el nu a încetat o clipă de a-şi iubi fraţii. S'a interesat de ei până în ultimele zile şi oricine l'a căutat, oricine i-a solicitat ajutorul şi sfatul, l'a găsit totdeauna acelaşi gata de sprijin, bun şi afectuos. Se interesa absolut de orice mişcare şi citea cu predilecţie »Tribuna«, »Gazeta Transilvaniei«, şi »Drapelul«. De patru zile însă, nu mai putuse citi nimic, din pricina extremei slăbiciuni care îl făcea să-i tremure mâinile, aşa că nu mai putea ţine jurnalul în mâini.

Boala îi datează de multă vreme şi cu tot traiul îngrijit şi cumpătat, cu toată izolarea absolută de lume şi emoţiuni, astă toamnă, petrecând un scurt timp la Pesta, s'a întors acasă mai slăbit şi de atunci boala i-s'a înrăutăţit. In ultima zi însă căldurile îi dispăruseră cu totul şi chiar tusea îi încetase. Amăgirea ne făcu o clipă pe toţi să credem într'o ameliorare. Seara s'a culcat şi a adormit foarte liniştit. Pela zece s'a trezit şi deşteptându-mă şi eu care vegheam în apropiere voiam să-l sprijinesc. Atunci a deschis ochii foarte mari şi a întrebat:

— «Cât e ceasul?»

I-am spus că-i zece.

— «O, — spuse el, — credeam că e cinci, căci mi-s'a părut noaptea aşa de lungă şi nu cred că mai pot vedea ziua.»

In momentul următor şi-a lăsat capul greu şi când m'am uitat la el, îl văzui de tot liniştit ca şi când adormise din nou.

Dar adormise pentru totdeauna. Inima încetase de a mai funcţiona în mod subit.

*

— Astfel s'a stâns una din cele mai ilustre figuri româneşti, temeiul unei familii mari, sfătuitorul înţelept, savantul emerit şi cel mai puternic, darnic şi bun sprijinitor în obidă a românilor.

Am părăsit adânc emoţionaţi odaia mortuară. Sosiseră tocmai oamenii anteprizei, să aşeze catafalcul. Mâine dimineaţa cadavrul defunctului va fi transportat la Foen, unde Luni la 12 se va face înmormântarea.

Inmormântarea.

P. S. Sa Episcopul *Ioan I. Papp* va pleca mâine, Duminecă seara, pentru a lua parte la înmormântare. P. S. Sa va fi însoţit de mai mulţi fruntaşi din cler şi dintre mireni.

Doliul.

Moartea lui Alexandru Mocsonyi este considerată ca un adevărat doliu naţional. Ziarele româneşti au apărut toate în negru şi constată unanim că prin moartea lui Alexandru Mocsonyi neamul nostru pierde pe cel mai distins fiu al său. Intr'un mod spontan şi duios se manifestă doliul satelor de pe moşiile sale, doliul poporului care l'a cunoscut şi a stat adese în contact direct cu acest om ales în toată privinţa.

Prin satele Valea-mare, Căpâlnaş, Birchiş, Bulciu, Pojoga, Selciva, Ostrov, biserica românească, şcoala românească şi până şi case de ţerani au arborat stindard negru şi dela toate bisericele clopotele vestesc duios obşteasca jale.

Numeroase telegrame de condoleanţe din toate părţile locuite de români au sosit deja şi sosesc mereu la adresa familiei.

*

Inaltpreasfinţitul Arhiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţianu* imediat după primirea întristătoarei ştiri — scrie »Telegr. Rom.« — adânc deprimat de trista veste şi-a exprimat condoleanţele printr'o telegramă trimisă ilustrei văduve a decedatului, şi a dispus, ca pe catedrala noastră din Sibiiu, la a cărei ridicare ilustra familie de Mocsonyi a contribuit cu suma însemnată de şasezeci de mii coroane, să fie arborat steagul negru, în semn de doliu. E mai arborat apoi steagul negru şi pe edificiul Muzeului, »Asociaţiunei«, dupăce decedatul a fost prezident al »Asociaţiunei«.

Cu privire la înmormântare nu avem nici o ştire. Inaltpreasfinţia Sa, arhiepiscopul şi mitropolitul Ioan Meţianu, a încredinţat însă pe Preasfinţitul episcop dela Arad Ioan I. Papp ca să-l represente la actul înmormântării, şi va trimite şi din Sibiiu pe careva dintre dignitarii bisericei noastre, ca representant al său şi al mitropoliei, să participe la înmormântare.

INFORMAŢIUNI.

ARAD, 3 Aprilie n. 1909

— **Şezătoarea »Junimii«** de Duminecă în 28 l. c. — scrie »Patria« din Cernăuţ — constituie aşa cum s'a prezintat, o nouă dovadă de frumoasa tendinţă, de a lucra serios, care predomină această societate. Concis şi lămurit vorbeşte d. Greciuc despre scriitorul nostru Agârbiceanu, cetind totodată din volumul acestuia o schiţă. Preciziunea cântărilor conduse de talentatul tinăr, d. Emilian Vasiloschi, precum şi cvartetul instrumental au surprins pe cei de faţă în mod deosebit de plăcut. Aflăm că aceste şezători literar-muzicale vor urma a fi aranjate de »Junimea« şi după paşti. Ar fi de dorit numai ca munca acestor studenţi să fie recompenzată şi încurajată de publicul românesc prin o participare cât de numeroasă.

— **Biserica lui Horia.** «Luceafărul» scrie: D. I. C. Brătianu, actualul prim ministru al României, în călătoria sa prin Ardeal, ce-a făcut-o în vara anului 1907, a cumpărat biserica lui Horia din Albac şi a reconstruit-o pe moşia sa părintească dela Florica, unde e înmormântat marele patriot I. C. Brătianu. Biserica e interesantă şi ca construcţie, iar ca însemnătate istorică e una dintre cele mai preţioase monumente. Transportarea ei în România şi aşezarea ei lângă mormântul lui I. C. Brătianu e un simbol, care vorbeşte tuturor desluşit... Biserica revoluţionarului ţăran din Ardeal va fi un memento pentru urmaşii marelui bărbat de stat al României...

— **Barba unui profesor universitar ca mijloc de agitaţie politică.** »Patria« scrie: In comuna Mariţei s'a ţinut la 21 Martie, Duminecă dimineaţa orele 10, adunarea constitutivă a nou înfiinţatului »Sicz«, la care au participat şi doi preoţi ruteni. Aceşti »apostoli naţionali« ai Ucranei sunt: prof. univ. Dion. Jerejmiczuk şi catehetul dela şcoalele primare din Cernăuţi Myski. In cuvântarea sa înflăcărată profesorul universitar a adus ţăranilor adunaţi însuşi barba sa cel mai puternic argument, că rutenismul ucrainoman şi cu unia n'au nimic comun.

Dacă ar fi uniaţi, n'ar purta barbă şi dacă poartă barbă nu pot fi uniaţi şi cu o mândrie fără sfârşit şi-a

Telefon 287. S'a deschis cea mai nouă Telefon 287.

prăvălie de parfumerii, lucruri de artă şi diferite articole.

Deposit de parfumerii, instrumente medicale, materii de bandagiat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de gumă, (preservative), de bărbierit, şi pentru menagi; ciaiuri, licheruri, compositii, ape minerale, vinuri medicinate, preparative pentru alimentare, bomboane; văpseli şi diferite materii.

Máthé şi Soţul, Kolozsvár, Ferencz József-ut 2.

întins numitul profesor pieptul înainte şi netezîndu-şi prea venerabila barbă îşi cugeta că un argument mai zdrobitor contra elementului romînesc nici nu se putea afla. Atît numai că argumentul savantului profesor universitar din Cernăuţ nu e original, ci împrumutat dela un student în teologie cu numele Szerbanowski, ucrainoman şi acesta, care în anul trecut s'a prezentat cu mutra-i încadrată în barbă şi în uniforma clericală spre a face agitaţie politică ucraină între ţăranii din Hatna.

— **Interpelarea dlui Ştefan C. Pop** asupra alegerii dela Oraviţa a fost reprodusă în întregime de ziarul »Deutsch Ung. Volksfreund« din Timişoara.

— **Concertul italienesc**, care era să se dea diseară la Crucea-Albă, va avea loc mâine Dumineca la orele 5.

— **O conferinţă despre Bosnia şi Herţegovina în Casino-ul militar din Arad.** Aflăm din cercurile militare că Luni, dup'amiazi la ora 5 d. locotenent colonel *Silviu de Herbay*, a ţinut în Casino-ul militar din fortăreaţa Aradului o conferinţă cu subiectul »Bosnia şi Herţegovina«. Conferenţiarul a arătat starea culturală şi economică a provinciilor înainte de ocupaţiune şi după anexiune însistând asupra progreselor mari realizate în acest interval de monarhia noastră.

A arătat partea de merit ce revine în privinţa aceasta corpului de funcţionari de acolo, care deşi compus din elemente foarte eterogene, a ştiut realiza atât de strălucite rezultate. Până la anul 1880 se ştie provinciile aveau o administraţie militară. Căile ferate au stat până la 1895, Poşta şi telegraful sunt şi azi în administraţia militară. A scos în relief înrâurirea irezistibilă a spiritului de ordine, disciplină, devotament şi abnegaţie propagat de armată asupra populaţiei în munca şi misiunea aceasta civilizatoare.

Interesanta conferinţă a fost ascultată cu mult interes de azistenţa corpului de ofiţeri, care în frunte cu generalul d. *Fekete de Belafalva*, colonelul de husari *Vorafka*, locotenent-colonelul de honvezi *Lippner* şi deputaţiuni de ofiţeri dela toate trupele din Arad au luat parte, felicitând la sfârşit călduros pe conferenţiar.

— **Mare incendiu în Sinaia.** O telegramă sosită astănoapte spune că la orele 3 un incendiu puternic a isbucnit la fabrica de sârmă şi cuie a d-lui Emil. Costinescu. Focul a luat naştere dela un circuit electric. Pericolul a fost groaznic deoarece în apropiere se află mai multe fabrici de cherestele şi ciment. Pagubele se urcă la peste 600.000 lei. Autorităţile sosite la faţa locului fac cercetări spre a stabili cauza adevărată a incendiului.

— **Sinod protopopesc.** Ni-se scrie: Preoţii gr. cat. din districtul protopopesc al Şimandului s'au întrunit în sinod la 1 Aprilie c. în parohia Gurba. Sinodului i-a premers serviciul divin subt durata căruia s'au mărturisit şi cuminecat, toţi preoţii, precum şi poporul de faţă. La sfîrşitul sf. liturghii protopopul districtual, Augustin Tîrziu, a rostit o cuvîntare plină de sfaturi religiease.

Dela biserică am plecat apoi la locuinţa parohială, unde numai decît s'a început sinodul. Preşedintele, d. protopop Augustin Tîrziu, după invocarea Duhului sfînt, deschide sinodul. Inainte de toate clerul întrunit în sinod îşi trimite omagiile sale de supunere episcopului diecezan al Orăzii-mari, Dr. Demetriu Radu, rugîndu-l, că precum în trecut aşa şi în viitor să se întrepuie pentru preoţii lui.

Preşedintele dă apoi cetire circularei episcopeşti în care între altele cuprinde şi următoarele: «Paralel cu sforţările salutare ale bisericei noastre, deja de-o jumătate de veac munceşte cu zel neobosit spre acelaşi scop nobil (răspîndirea luminei şi a culturei) cu statute aprobate din partea înaltului guvern al patriei noastre, »Asociaţiunea pentru literatura romînă şi cultura poporului romîn«, asupra căreia atragem deosebita atenţiune a clerului şi credincioşilor noştri, îndemnîndu-i a se înscrie în numărul membrilor ei. (Circ. Nr. 847—1909.) Acest îndemn frumos e primit de toţii cei de faţă cu bucurie mare!

Preotul din Şimand, Ioan Turdeanu, vorbeşte apoi despre adunarea datelor asupra parohiilor din acest district şi se angajează a-le cuprinde într'un studiu, care să se estindă asupra statului religios-moral şi înăintarea parohiilor din acest district.

Mai aminteşte că pentru uniformitatea rituală să se edeie în tot anul un îndreptar, ca de pildă asupra înmormîntării din Vinerea-Mare a Domnului nostru Iisus Christos. Ceremonialul acestei înmormîntări în Sibiiu, în Blaj, în Oradea-mare, de către mitropolitul şi episcopi, se îndeplineşte în Vinerea-Mare după amiazi. In cele mai multe parohii, fie neunite, fie unite acest ceremonial însă se îndeplineşte Sîmbătă des de dimineaţă. Acum care e cauza că arhiereii noştri fac într'un chip, şi unii preoţi iar în alt chip?! Unde este aici uniformitatea în cele rituale? — După acestea venerabilul preot din Sintea, Petru Muntean, îşi continuă disertaţia din anul trecut: »Despre întîmplarea în materia sîngelui lui Christos«. O foarte bine aleasă disertaţie şi plină de învăţături practice.

La sfîrşit preşedintele îndemnîndu-ne la împlinirea datorinţelor noastre de preoţi buni, şi ostaşi desinteresaţi ai lui Christos, — închide Sinodul. X.

— **»Meşterul Manole« în franţuzeşte.** Nimic mai anevoios decât a traduce în mod credincios şi corect o operă de un caracter curat naţional, cum este vestita baladă »Meşterul Manole« a lui Vasile Alexandri. Cu toate acestea o traducere în versuri franceze a fost făcută de o femeie dna Smaranda Maltopol subt titlul »La légende du monastère d'Argesch«. Ea e dedicată memoriei principesei Maria a României, regretata fiică a Suveranilor români.

— **Mehala incorporată Timişoarei.** Consiliul comunal al Timişoarei a hotărât incorporarea comunei Mehala, cu locuitori români şi sârbi la oraşul Timişorii.

— **Hirotoniri.** Episcopul I. Szabó, din Gherla, Joi, a conferit diaconatul, iar Dumineca va conferi preoţia la următorii: Al. Achim, Alimp. Bacoţiu, Ion Bârlea, Oct. Bulbuc, Laur. Coste, A. Dragoş, Gh. Groza, V. Militean, Gh. Pop, Tr. Trufaş, Mat. Zăgrean.

— **Progresele germanilor în Slavonia.** Germanii în Slavonia, foarte număroşi emigraţi mai ales din Bacica, fac progrese politice şi economice neîncetate. Anul trecut oraşelul Ruma a ales o majoritate germană în consiliul comunal. Acum comuna Neu-Banovce-Ilac i-a urmat pilda. Progresele acestea inspiră serioase îngrijiri croaţilor cari văd în ele o primejdie naţională.

— **O însoţire a copiilor.** O însoţire interesantă s'a înfiinţat în comuna Neuhof şi Reinfeld în ţara nemţască. S'a înfiinţat o însoţire, a cărei membri sunt copii cari au ajuns vârsta de 14 ani. După cum arată statutele însoţirii, scopul ei este: desvoltarea simţului de întovărăşire; aranjarea de excursiuni şi de conveniri sărbătoreşti, practizarea împreună a culturii poamelor şi a florilor. Câştigarea şi administrarea unei averi comune pentru scopurile însoţirii. Insoţirea cu politică nu se ocupă. In direcţiunea însoţirii sunt aleşi 7 copii. Infiinţătorul acestei însoţiri a declarat în adunarea de constituire, că copiii vor câştiga prin însoţire o creştere bună şi se vor învăţa a purta o viaţă solidă, să vor învăţa a fi sârguincioşi şi cruţători.

— **O afacere penibilă într'un otel din Berlin.** La un otel din Berlin unde un număr de 300 de ofiţeri avu un banchet, sublocotenentul v. T. voi să plece şi ceru şefului chelnerilor să-i caute chipiul pe care cîţiva camarazi îl ascunseseră în glumă. Chelnerul dădu ordin mai multor subalterni să-l caute făgăduind trei mărci aceluia din ei care îl va găsi. Sublocotenentul se găsi jignit de aceste cuvinte şi dădu o palmă chelnerului. Acesta se clătină întîi dar reculegîndu-se îi dădu ofiţerului două pălmi. Camarazii ofiţerului îl împiedicară să se încaiere cu chelnerul. A doua zi un juriu de onoare compus din ofiţeri se întrunise să hotărască asupra acestei afaceri. Cînd ofiţerul v. T. văzu pe chelner care încă era invitat, se năpusti asupra lui şi-l lovi cu un baston peste cap încît îl răni. Procedura se curmă şi ofiţerul fu suspendat iar chelnerul îşi pierdu postul la otel. Afacerea nu s'a aranjat încă.

— **Un trib nou de oameni.** Călătorul american, Dr. Gell, exploatând China centrală, a descoperit în regiunea muntoasă vecină de marele zid a chinei un trib de pitici sălbatici. Ei sunt acoperiţi de păr lung şi fugeau la vederea exploratorului.

— **Colonizările în Sălaj.** »Gazeta« din Şimleu scrie: S'au început colonizările în comitatul nostru. Marţi, în 30 Martie, a fost plătită din partea erariului averea lui Vásárhelyi din fruntaşa comună Hidig prin ce i-s'a aşternut patul pentru vecie, iar cu alţi proprietari se fac târguielile. Gazetele ungureşti din comitat sunt cu multă precauţiune şi mereu atrag atenţiunea guvernului asupra locurilor unde elementul unguresc este mai mult expus amalgamisării. In zilele din urmă s'a făcut mare sgomot pentru familiile ungureşti din ţinutul de peste Meseş. Acolo — zice gazeta ungurească — sunt 12 mii români şi 630 unguri, cari în tot minutul sunt expuşi valahizării, deci — trebuie mântuiţi.

Ultime informaţiuni.

— Prin fir telegrafic. —

Interview cu prinţul Gheorghe.

Viena, 3 Martie.

Prinţul Gheorghe a declarat unui corespondent al ziarului »Berliner Tageblatt«, că are de gând să părăsească Serbia, dar numai pe scurt timp, deoarece nu există putere care să-l poată separa pentru totdeauna de Serbia. Prinţul Gheorghe va merge probabil în Rusia.

Mişcarea antidinastică.

Belgrad, 3 Aprilie.

Mişcarea antidinastică pornită din sânul armatei cucereşte terenuri tot mai intinse. Ofiţerii regimentului de infanterie 7, împreună cu subofiţerii şi soldaţii, au declarat că nu mai vor să poarte uniforma *trădătorului.*

Ofiţerii turci nemulţămiţi.

Constantinopole, 3 Aprilie.

Azi s'a ţinut aici o adunare monstră a ofiţerilor, luând parte 2000 de ofiţeri din întreg cuprinsul împărăţiei. Adunarea a protestat împotriva intenţiunei guvernului de a reduce numărul ofiţerilor pentru a uşura astfel budgetul. Guvernul a depus în cameră un proiect în chestiune. Din pricina lui e mare nemulţumire în armata turcească.

Urmaşul lui Izvolski.

Petersburg, 3 Martie.

In cercurile curţii se vorbeşte, că ambasadorul rus din Roma, Dolgoruki va fi numit încurând ministru de externe.

Bursa de mărfuri şi efecte din Budapesta.

Budapesta, 2 Aprilie 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ şi jum.:

Preţul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou

De Tisa — — — —	28	K.	45	—	K.	—
Din comitatul Albei —	28	›	15	—	›	—
De Pesta — — — —	28	›	20	—	›	—
Bănăţenesc — — —	28	›	40	—	›	—
De Bacica — — — —	28	›	45	—	›	—
Săcară — — — —	19	›	90	20	›	—
Orzul de nutreţ, cvalit. I.	17	›	90	18	›	10
› › calitatea a II.	17	›	50	17	›	80
Ovăs › › I.	18	›	30	18	›	60
› › › II.	18	›	10	18	›	20
Cucuruz — — — —	15	›	—	15	›	30

Redactor responsabil **Constantin Savu.**
Editor proprietar **Gheorghe Nichin.**

Fabrica de spălat cu aburi „KRISTALY".

Cu maşinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă şi curăţă albituri bărbăteşti şi de dame, şi tot felul de lingerie cu preţuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

Kristály gözmosó gyár, **Kolozsvár,** Pályaudvar.

BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAŢIUNE SUMARA

1908. 15 Martie.	ACTIV	1909. 7 Martie.	1909. 14 Martie
131887908	93352908 Reserva metalică Aur . . 88542662 38535000 „ Trate Aur . . . 36448761	126224215	124991423
1794550	Argint şi diverse monete	1307215	1311759
65532366	Portofoliu Român şi Străin	50816750	51703727
7626800 16797419	*) Impr. contra ef. publice . . . 11866400 „ „ „ „ în cont curent 16763496	27602319	28629896
11999924	Fonduri publice	11999924	11999924
15638508	Efectele fondului de reservă	15296433	15296433
3243121	„ „ „ amortisarea imob. şi material	3187121	3187121
5929736	Imobili	5971359	5972013
663538	Mobilier şi Maşini de Imprimerie	704337	704391
461475	Cheltueli de Administraţiune	386332	498825
104694834	Deposite libere	104210544	103944564
—	„ „ & provizoriu	—	—
14128433	Compturi curinţi	17320542	17880964
24733461	Compturi de valori	29582490	30237084
405132073		394609581	396358124
	PASIV		
12000000	Capital	12000000	12000000
24574391	Fond de reservă	26380304	26380304
3603940	Fondul amortisării imobilelor şi material . . .	3863598	3863598
25946450	Bilete de Bancă în circulaţiune	247400050	249335950
—	Profituri şi perderi	—	—
794408	Dobânzi şi beneficii diverse	755085	833708
—	Compturi curinţi	—	—
—	„ „ „ & provizoriu	—	—
104694834	Deposite de retras	104210544	103944564
405132073		394609581	396358124

Scomptul 5%. *) Dobânda 5½%

80.000 pruni bosneaci altoiţi

pentru presădire, de specia cu fructe mai mari şi deosebit de frumoase, de coloare neagră, care au fost premiate cu prima diplomă a guvernului ţărei din Sarajevo, la expoziţia din Viena, Budapesta şi la expoziţia universală din Paris cu medalia de argint.

Se află spre vânzare la

Sava T. Kojdici, Brčka (Bosnia)

din pepiniera proprie.

ANUNŢURI

primeşte administraţia »Tribuna« de lângă preţurile cele mai moderate.

„MOLLY"

— In trei zile face mânile — catifelate şi albe ca spuma.

Marca înregistrată.

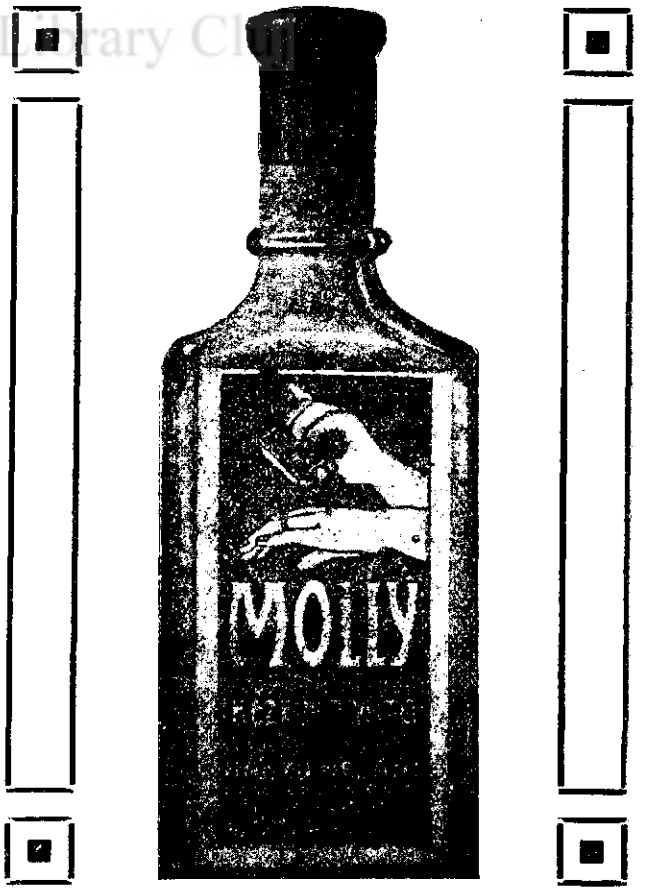

Acest conservativ al mânilor, este compus din substanţe recunoscute de ştiinţa cosmetică modernă, ca cele mai bune şi inofensive pentru catifelarea şi îngrijirea mânilor şi întrece în efect, orice alt preparat de acest fel. Se întrebuinţează cu mult succes contra roşeţei mânilor şi contra tuturor altor efecţiuni a pielei mânilor.

„Molly" este un remediu excelent pentru mânile cari se ocupă regulat cu lucrul de casă; moaie pielea în scurt timp şi dă mânilor o albeaţă foarte plăcută.

Preţul unui flacon 1 cor.

Se prepară şi se vinde la:

Drogueria şi parfumeria

NESTOR HANZU

Arad, Weitzer János-utcza 2.

KONTSEK GÉZA

mai nainte Gaszner Károly

în DEBREŢIN (Debrecen)

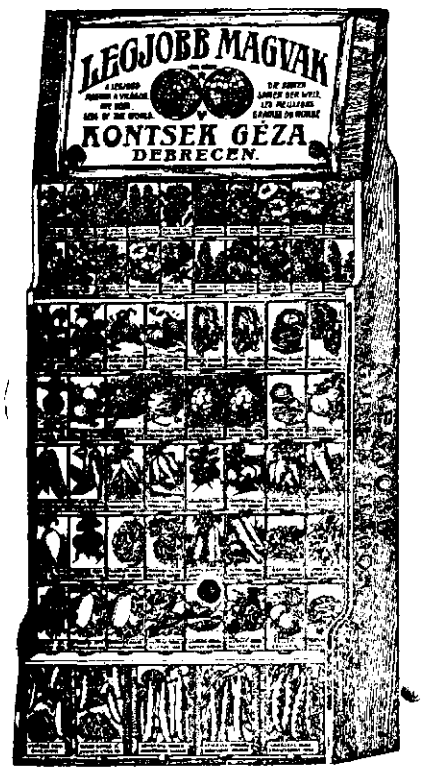

Cele mai bune semănături din lume. (Fond. 1782).

Recomandă revânzătorilor semănţe de legumi şi de flori în tocuri fine în dulap de vânzare foarte frumos ornat, pe lângă rabat mare. Catalog de preţuri trimite gratis.

Vin de deal

se află de vânzare dela 50 litre în sus la **Văd. Aurelia Dr. Petran, Arad, strada Lázár Vilmos Nr. 4.**

Preţurile sunt următoarele:

Vin de 10 ani alb	. . .	per Hl.	60	C.
» » 5 » Rizling	. .	» »	70	»
» » 2 » alb	. . .	» »	45	»
» » acest an alb ori Schiller		» »	32	»

„Ce ?«... „Tata a permis, sunt doară tuburi de cigarete JACOBI ANTINICOTIN"

Atenţiune! Veritabil numai în cutii de ţigări cu numele „Jacobi".

Fiecare cutie de lemn conţine o carte magică interesantă.

Am onoare a aduce la cunoştinţa p. st. mei muşterii şi damelor, că în prăvălia mea au sosit

pentru sezonul de primăvară

cele mai noui

pălării de modă.

Când rog binevoitorul sprijin al publicului îl învit a-mi cerceta prăvălia de modă.

Cu stimă

Lázár Cz. Tamás Gézáné

prăvălie de pălării de modă pentru dame

Arad, Andrássy-tér Nr. 13.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Invenţiuni

marce de scutire şi scutiri de mustre

patentează şi valorizează în diferite state

PATAKY VILMOS

— procurator de patente diplomat —

Budapesta, IV. Eskü-ut 3

Nrul telef. 89—22. — Birou de patentare propriu în ţările străine.

Berlin W. Leipzigerstr. 112.

Paris 58, Rue Lafayette.

— Amsterdam, Kaisergracht 209. —

Dipl. de onoare Lovrin 1902. **SZUBOTHA SANDOR** Medalia de aur Timişoara 1891.

pregătitor de odăjdii şi adjuturi bisericeşti.

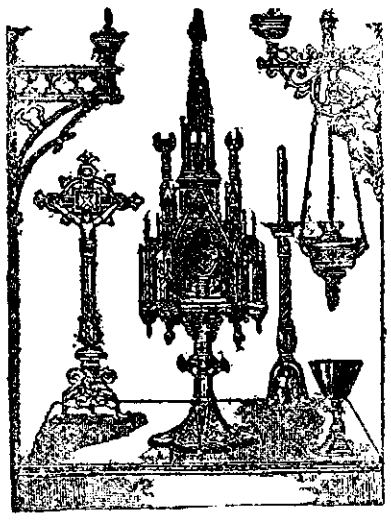

Intemeiat la 1883 Telefon pentru comit. şi oraş 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad

TIMIŞOARA-CETATE

în colţul străzii Lonovics şi Jenö föherceg vis-à-vis de hotelul »Hungaria«.

Recomandă magazinul său bogat în atenţiunea binevoitoare atât a preoţimei cât şi a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăţi de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci

statue sau altfel de adjusturi bisericeşti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjustărilor bisericeşti.

Pentru liferările mele iau răspunderea.

Servesc bucuros cu catalog ilustrat

Cel dintâiu atelier de pietri monumentale aranjat cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

măiestru de monumente şi pietri de cimitir

Fabricaţie proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria şi magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva şi Bánpatak.

Fabrica de uleiuri sudungară în Timişoara.

Birou: **Timişoara-cetate, piaţa St.-George.**

Recomandă uleiurile sale veritabile de prima calitate pentru trierure, maşini, dinamo şi motoare. Uleiu brut pentru producerea căldurii. Unsoare »tovotte« excelentă. Uleiu de peşte veritabil de Norvegia. Parafin. Primul furnisor al societăţii cooperative ung. econ. şi a fabricei de maşini din Budapesta. Garnituri pentru maşini cu aburi de trierat, pentru pluguri cu aburi, pentru maşini de tăiat nutreţul şi unelte agronomice. Instalează şi reconstrueşte mori. Motoare mânate cu ulei brut, cu benzin şi motoare absorbitoare. Maşini legătoare de snopi şi de cusut sistem Johnstonsche. Articlii tehnici. Cărbuni de Bosnia şi Prusia. — — — **Condiţiuni favorabile de plată.**

— — — **Agenţii primesc onorar.** — — —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

KATZKY ANTAL

atelier mehanic de maşini de cusut şi biciclete

Temesvár, Belváros Lonovics-u. 6 sz. (Intrarea prin partea str. Jenö föherczeg).

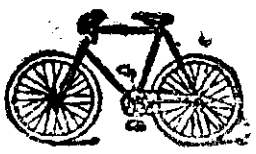

Se angajază să repare şi să procure ***maşini de cusut, maşini de împletit ciorapi, biciclete motoare, automobile, gramofoane*** şi ***maşini de scris,*** precum ***soneriî electrice*** şi ***reparrarea telegrafelor de casă*** şi introducerea lor.

Ţine în deposit ***maşini de cusut vechi şi biciclete,*** tot aşa ***gramafoane*** şi părţi separate de maşini de cusut şi biciclete.

Mare asortiment în plăci româneşti pentru gramofoane cu diametru de 25 cm., 4 cor. 60 fil.

Preţ curent gratuit şi porto franco.

Piane şi harmonice.

In salonul de piane

F. A. Kauffmann

Sibiiu, Gr. Ring 14

se ţin piane numai dela firmele cele mai renumite

„Zeitter şi Winkelmann“, Braunschweig.

F. Robert Reinhold, Viena. Belehradek, Viena.

»Lauberger şi Gloss“, Viena. Kotykievicz, Viena.

A. Petrof, Königrätz-Viena. Estey-Organ, Londra.

Reparaturi speciale solide şi garantate.

Cea mai mare şi mai ieftină firmă de grădinărit din ţară

200.000 bucăţi de ultoi de viie, 200.000 bucăţi riparia, 100.000 bucăţi pomi frumoşi cu coroană, 200.000 bucăţi trandafiri nobili, 100.000 bucăţi arbori de lux şi cireşi de lux se pot căpătà cu un preţ fabulos de ieftin, catalog de specii şi preţuri se trimit gratuit şi porto franco, — firma

Váradvelencei műkertészeti és rozsatelep

Nagyváradon.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, etc.

ANTONIU NOVOTNY TIMIŞOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanţie, de mai mulţi ani provăzute cu adjustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în uşurinţă în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul inventate şi premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura *S* şi au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut şi cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se maimâro dce n ăsprefacerea scaunelor de fer bătut, de sire stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut — ca şi spre turnarea de toace de motal. **Preţ-curanturi ilustrate gratis.**

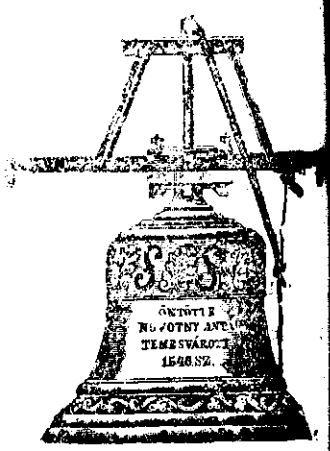

TIPOGRAFIA GEORGE NICHIN, — ARAD 1909.